

главата ми запърка аеропланъ. Той се изви като грамадна сребърна птица надъ кжшитѣ, сниши се почти до покривитѣ имъ, описа широкъ кржгъ въ въздуха и като стрела се отправи къмъ зеленитѣ върхове на Витоша . . .

Та що ли още не видѣхъ? — Велосипеди, файтони, гальоти и гр. Далечно подсвиркваха заминаващи и пристигащи влакове. Кипѣше животътъ. Всѣкой отиваше за нѣкжде, всѣкой вършеше нѣщо, всѣкой мислѣше за нѣщо. Замислихъ се и азъ. Замислихъ се и зачудихъ се, кой е направилъ всичко това? Кой е далъ на свѣта, на хората, за тѣхно добро, отъ малкото ризено копче, отъ ножчето, съ което си остримъ молива, до тая металическа птичка — аероплана — толкова много нѣща?

*

Така замисленъ, азъ се унесохъ като въ сънъ. Презъ ума ми минаха много хора, много години, много нѣща. — Ето виждамъ първобитни, полуголи диваци, безъ подслонъ, мръсни и гладни. Скитатъ се по горитѣ. Търсятъ храна. Виждамъ ги, какъ се биятъ помежду си и съ звѣроветѣ. Тѣ нѣматъ нашитѣ кжщи, пжтища, дрехи и обуца. Минаватъ години. Свѣтътъ се преобразява. Изникватъ села, градове, правятъ се пжтища, мостове, желѣзници, параходи и какво ли не още? Закипява веселъ, радостенъ и пълненъ съ трудъ животъ . . .

Кой, кой, почти гласно извикахъ, е направилъ всичко това? Въ мене, сякашъ, се обади единъ вжтрешенъ гласъ, който ми каза: „Всичко това е направила науката съ труда“.

И другъ пжтъ азъ съмъ чувалъ тоя приятенъ гласъ. Не сте ли го чували и вие? Ако не сте, азъ искамъ да го чуете. Той ежеминутно бие голѣма невидима камбана, извисоко надъ свѣта, надъ хората, бие и говори: „Наука, повече наука“! Тоя гласъ лети надъ села и градове, надъ бедни и богати и буди заспалитѣ. Вслушайте се въ него! Той ви зове къмъ трудъ.

Надъ нашата земя тоя гласъ се чува по-слабо. Затова народътъ ни е още простъ, неукъ. Затова нашитѣ ниви даватъ слабо плодородие. Затова ние нѣмаме толкова и такива пжтища, както другитѣ държави, толкова фабрики, хубави селища и пр.

Ние трѣбва да вървимъ следъ тия държави, трѣбва да ги догонимъ. — Какъ? — Съ трудъ, съ наука. — Отъ где ще почерпимъ тая наука? — Отъ училището. — Да, но ние не можемъ да бждемъ вѣчно въ него. — Отъ где тогава? — Отъ книгитѣ. Въ тѣхъ е написано много нѣщо, което е измислилъ човѣкъ. Тѣ сж изворъ на умъ, добро, злато, радостъ и честитъ животъ. — Где